

Datum
2014-05-19Dnr/Beteckning
TSV 2014-669Ert datum
2014-02-18Er beteckning
N2014/850/TENäringsdepartementet
103 33 Stockholm

Promemorian *Förslag till ändring i trafikförordningen (1998:1276) och vissa andra frågor rörande parkeringstillstånd för personer med funktionshinder*

Sammanfattning

- Transportstyrelsen ställer sig bakom förslaget att 13 kap. 8 § fjärde stycket trafikförordningen (1998:1276) ändras så att ett parkeringstillstånd för rörelsehindrade kan gälla för en längsta tid om fem år istället för, som nu, tre år.
- Transportstyrelsen har inlett ett föreskriftsarbete i syfte att se över de allmänna råden i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (2009:73) om parkeringstillstånd för rörelsehindrade
- Transportstyrelsen motsätter sig inte förslagen nummer 2-4.

Transportstyrelsen kan konstatera att nuvarande parkeringstillstånd möter flera principer i Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, vilket är bra då kritik ibland framförs om att så inte är fallet.

Avseende problembeskrivningen kommenterar Transportstyrelsen förhållandet att bidrag till bilstöd och parkeringstillstånd uppfattas som två bidragssystem som motverkar varandra, Transportstyrelsen dubbla roll som föreskrivande myndighet och överinstans samt problem med träffsäkerhet och gränsdragning. I fråga om möjliga åtgärder, del 2 Tillämpningen tar styrelsen upp svårigheter att inom nuvarande lydelse av trafikförordningen generellt ange att ett visst slag av funktionshinder – utan bedömning i det enskilda fallet av dess påverkan på förmågan att förflytta sig på egen hand – medför att parkeringstillstånd får utfärdas.

Transportstyrelsens synpunkter på förslagen

Förordningsändring

Transportstyrelsen ställer sig bakom förslaget att 13 kap. 8 § fjärde stycket trafikförordningen (1998:1276) ändras så att ett parkeringstillstånd för rörelsehindrade kan gälla för en längsta tid om fem år istället för, som nu, tre år. Förslaget är i enlighet med vad som föreslogs i det utredningsuppdrag som styrelsen redovisade 2011.

Till författningsförslaget har regeringen inte remitterat någon konsekvensutredning. Transportstyrelsen kan vara behjälplig att ytterligare utreda konsekvenserna av förslaget.

Innebörden av förflyttningsförmågan

Förordningsbestämmelserna för det särskilda parkeringstillståndet för rörelsehindrade finns i 13 kap. 8 § trafikförordningen (1998:1276). Där anges vad som krävs för att ett parkeringstillstånd för rörelsehindrade ska få utfärdas och vilken rätt tillståndet ger. Tillståndet kan utfärdas till rörelsehindrade som själva kör motordrivna fordon och till andra rörelsehindrade som regelbundet behöver förarens hjälp utanför fordonet. För att tillståndet ska få utfärdas krävs samma för båda kategorierna ifråga om rörelsehindrets art och svårighet. Frågor om parkeringstillstånd prövas av kommunen.

Transportstyrelsen får med stöd av 13 kap. 9 § trafikförordningen meddela föreskrifter om utformningen av parkeringstillstånd för rörelsehindrade samt om hur sådana tillstånd utfärdade i något annat land ska gälla här i riket. Transportstyrelsen får vidare meddela föreskrifter om hur parkeringstillstånd för rörelsehindrade får användas. Därutöver har Transportstyrelsen, enligt 13 kap. 7 § trafikförordningen, ett bemyndigande att meddela föreskrifter för övriga frågor i trafikförordning än föreskrifter om trafikövervakning på motorvägar och motortrafikleder.

Med stöd av bemyndigandet i 13 kap. 7 och 9 §§ har Transportstyrelsen meddelat styrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2009:73) om parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Föreskrifterna innehåller bland annat bestämmelser om användning av parkeringstillstånd, tillståndets utformning och giltigheten i Sverige av utländska parkeringstillstånd av gemenskapsmodell. Transportstyrelsen har inget bemyndigande att meddela föreskrifter om krav för att parkeringstillstånd för rörelsehindrade ska få utfärdas och innebörden av ett visst krav i trafikförordningen kan således inte sägas vara en annan än den som framgår av trafikförordningen och den rättstillämpning som följer av trafikförordningen.

Transportstyrelsen har i styrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2009:73) om parkeringstillstånd för rörelsehindrade meddelat allmänna råd om tillämpningen av 13 kap. 8 § trafikförordningen. Ett allmänt råd är, som framgår av 1 § författningssamlingsförordningen (1976:725), en generell rekommendation som anger hur någon kan eller bör handla i ett visst hänseende. Transportstyrelsen menar därför att det allmänna rådet i rapporten borde ha tagits upp som en rekommendation om tillämpningen av bestämmelserna i trafikförordningen och inte som en bestämmelse.

Med anledning av att det framkommit ett behov av att bland annat se över de allmänna råden i styrelsens författning har styrelsen påbörjat en översyn av de allmänna råden i författningen.

En gemensam blankett för ansökan om parkeringstillstånd och läkarintyg

Transportstyrelsen sätter sig inte emot en gemensam blankett för ansökan om parkeringstillstånd eller mall för intygsskrivande läkare tas fram. I promemorian som remitteras har beskrivits att detta bör ske i samverkan mellan Sveriges kommuner och landsting samt Transportstyrelsen. Även om promemorian inte mer konkret förklarar vilken samverkan som avses, vill Transportstyrelsen framföra följande synpunkter gällande hur en blankett eller mall i så fall bör tas fram.

Kommunen är den myndighet som, enligt 13 kap. 8 § trafikförordningen, har att pröva frågor om parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Kommunens beslut kan, enligt 6 § lagen (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor, överklagas till länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut kan överklagas till Transportstyrelsen. Transportstyrelsens beslut kan inte överklagas.

Det är ofrånkomligt att olika myndigheter som har att pröva förutsättningarna för utfärdande mot bestämmelserna i trafikförordningen i olika ärenden kommer till olika slut, eller även ibland i samma ärende kommer till olika slut. Vid en sådan prövning bör också i allmänhet principer om fri bevisföring och fri bevisvärdering gälla. Den som begär att ett tillstånd ska utfärdas bör i hög utsträckning vara oförhindrad av formkrav att bifoga det material som han eller hon anser visa att det är motiverat att utfärda ett tillstånd. Kommunen, eller den myndighet som har att pröva ett överklagat beslut, bör i sin tur vara fortsatt oförhindrad att ta ställning till värdet av det material som tillförts ärendet samt begära in ytterligare underlag om detta anses vara behövligt i bedömningen av om förutsättningarna för utfärdande föreligger. Av bland annat dessa skäl är det i vart fall mindre lämpligt att föreskriva om en gemensam utformning av olika blanketter. Om det bedöms att det finns anledning för Transportstyrelsen att meddela allmänna råd om utformning av ansökningsblanketter och mallar för intygsskrivande läkare kommer

konsekvenserna av sådana råd att vidare utredas och dokumentationen av utredningen remitteras med berörda i enlighet med vad som följer av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Uppdatering av handboken *Parkeringstillstånd för rörelsehindrade: handbok för alla berörda*

Handboken *Parkeringstillstånd för rörelsehindrade: handbok för alla berörda* är framtagen av intresseorganisationen Sveriges kommuner och landsting, SKL. Transportstyrelsen bedömer att det är SKL som har att bedöma om handboken behöver uppdateras och kan således inte motsätta sig att handboken uppdateras. Transportstyrelsen bedömer det dock inte som lämpligt att en eventuell uppdatering ska utföras som ett gemensamt arbete mellan SKL och Transportstyrelsen.

Frågor om parkeringstillstånd prövas av kommunen. Som berörts ovan är Transportstyrelsen högsta prövningsinstans för överklagade av kommunens beslut enligt lagen (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor. Som sådan framstår det inte som lämpligt att Transportstyrelsen ska påverka rättstillämpningen annat än genom beslut som överklagats till styrelsen eller genom att besluta allmänna råd. I sammanhanget kan nämnas ett flertal beslut från Transportstyrelsen och från tidigare Vägverket redan idag, i enlighet med rättsinformationsförordningen (1999:175), finns tillgängliga för den offentliga förvaltningen och enskilda genom det offentliga rättsinformationssystemet. Besluten finns också tillgängliga från Transportstyrelsens hemsida.

Övriga synpunkter på promemorian

De grundläggande utgångspunkterna för funktionshinderspolitiken

Transportstyrelsen vill i sammanhanget lyfta fram det avsnitt i promemorian som återger de grundläggande utgångspunkterna för funktionshinderpolitiken genom att återge delar av promemorian *En strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken 2011-2016*, som visar att med befintlig författning möter nuvarande parkeringstillstånd flera principer i Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, given i New York 2007. Detta är bra då kritik ibland framförs om att så inte är fallet.

Problembeskrivning

Nedan följer några synpunkter avseende den problembeskrivning som ges i promemorian.

- Bidrag till bilstöd och parkeringstillstånd anses vara en brist, eftersom två bidragssystem motverkar varandra.

Prövningen om bilstöd eller och parkeringstillstånd för rörelsehindrade har olika utgångspunkter. Bilstöd kan medges med stöd av bestämmelser om ersättnings- och bidragssystem i socialförsäkringsbalken (2010:110) och handlar om den sökandes behov av bil, exempelvis när egen bil är förutsättningen för att delta på arbetsmarknaden. Parkeringstillstånd för rörelsehindrade är utfärdade handlingar som ger viss rätt i förhållande till bestämmelser om stannade och parkering i trafikförordningen (1998:1276) och föreskrifter meddelade med stöd av den. Som framgår av trafikförordningen är behov av fordon eller av transporter med fordon inte en förutsättning för att parkeringstillståndet ska få utfärdas

- Transportstyrelsens dubbla roll som föreskrivande myndighet och överinstans vid överklaganden anses som besvärande.

Transportstyrelsen har förståelse för synpunkten, men kan också konstatera att föreskrifter om överklagande genom förvaltningsbesvär förekommer på många områden inom statsförvaltningen. Det är inte enbart vad gäller beslut om trafik på väg och i terräng som beslut kan överklagas till en myndighet som har bemyndigande att meddela föreskrifter. Som redogjorts för ovan har Transportstyrelsen inte något bemyndigande att föreskriva om ytterligare krav för att parkeringstillstånd för rörelsehindrade ska få utfärdas, utan Transportstyrelsens roll som föreskrivande myndighet avser främst möjlighet att föreskriva om utformningen och användningen av parkeringstillstånden.

- Angående träffsäkerheten för dem som borde få tillstånden har sina brister, men konstateras samtidigt att man kan hamna i gränsdragningsproblem och att de är svårhanterade.

Träffsäkerhet och gränsdragningsproblematik är alltid föremål för diskussion och avvägningar då olika typer av funktionsnedsättning präglar och påverkar den enskilde individens förflyttningsförmåga, vilket är det som prövas, på olika sätt beroende på just den individens förutsättningar i övrigt. För den som har ett varaktigt funktionshinder som ger väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand är det därmed av stor vikt, för den enskilde, att det underlag som finns i handlingarna väl beskriver bland annat funktionshindrets varaktighet och i vilken utsträckning funktionshindret påverkar den enskildes förmåga att förflytta sig på egen hand. Blanketter för ansökningar och intyg kan vara ett stöd för de sökande och läkare och andra som intygar sökandes funktionshinder och dess inverkan på hans eller hennes förmåga att förflytta sig på egen hand.

Möjligt åtgärds paket

Del 2 – Tillämpning av gällande bestämmelser

Oberoende av vilket funktionshinder en sökande har krävs att den som ska pröva ansökan i varje enskilt fall gör en individuell bedömning av om funktionshindret gör att den sökande har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand.

Utformningen av de i 13 kap. 8 § trafikförordningen föreskrivna kraven för att ett parkeringstillstånd ska få utfärdas begränsar tillämpningen. För att ett tillstånd ska få utfärdas kräver trafikförordningen här att den sökande har (1) ett varaktigt funktionshinder och (2) att funktionshindret ger väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand. Båda förutsättningarna måste vara uppfyllda. Det kan därför inte generellt sägas att ett visst funktionshinder, som inte utsläckt förmågan att förflytta sig på egen hand, medför att parkeringstillstånd får utfärdas.

Detta ärende har beslutats av GD-stabschefen Jacob Gramenius. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog verksjuristen Klas Rehnberg och enhetschef Ann Heljeback Nilsson, den senare föredragande.

Jacob Gramenius
GD-stabschef